

Ramme for sammenhængende overgange til og mellem dagtilbud og skole/SFO

Indledning

Forskning viser, at "alle overgange er udfordrende for barnet, og derfor skal barnet forberedes på overgange. Forældre og de professionelle må sammen med barnet mindske gabet mellem miljøerne og så at sige bygge bro til det nye sted og den nye tilstand." (Brostrøm, 2019) Det er derfor helt centralt at have fokus på overgange i barnets liv.

Jf. Cand. Psych. Inge Schoug Larsen indebærer overgange på den ene side risiko for identitets- og læringstab hos barnet, og på den anden side betegnes overgange som værende vitale og afgørende i barnets udvikling. Set i et udviklende perspektiv giver overgangene anledning til nye udfordringer, erfaringer og læring for barnet. Det er dog af væsentlig betydning at give barnet forudsætninger for at træde kompetent ind i "det nye" og samtidig understøtte barnets oplevelse af at få en naturlig og værdifuld plads i den nye kontekst.

Overgange kalder på en fokuseret indsats og et tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud og skole. "Forløber den første institutionelle overgang godt og trygt, vil det give barnet og forældrene gode forudsætninger for, at også den næste overgang vil forløbe positivt." (Inge Schoug Larsen, 2014) Når den første overgang er kendetegnet ved tryghed, kontinuitet og sammenhæng, er der skabt gode forudsætninger for, at både barn og forældre har en tro på, at næste overgang også vil forløbe positivt. Oplevelsen af at høre til øger barnets robusthed og har vist sig som én af de mest afgørende faktorer for en succesfuld overgang.

Jf. Tønder Kommunes sammenhængende børne-, unge og familiepolitik er en af de væsentligste værdier at have barnet i centrum, hvilket betyder, at barnets udvikling, trivsel, læring og dannelse er omdrejningspunktet i det daglige samvær med barnet. Barnet medinddrages og de professionelle er i tæt dialog med både barnet og forældrene. Yderligere værdier, som også betegnes som væsentlige, er tidlig indsats og samskabelse.

Med afsæt i Dagtilbudsloven og Inge Schoug Larsens forskning vedr. børns oplevelse af overgange, beskrives i denne ramme *minimumskrav* for følgende:

- Overgang fra hjem til dagpleje/småbørnsgruppe,
- Overgang fra dagpleje/småbørnsgruppe til børnehave,
- Overgang mellem dagtilbud,
- Overgang fra børnehave til skole.

Minimumskravene er gældende for den kommunale dagpleje, de kommunale og selvejende daginstitutioner og de kommunale skoler og skolefritidsordninger.

Formål

Formålet med sammenhængende overgange til og mellem dagtilbud og skole er at give barnet forudsætninger for at træde kompetent ind i dagtilbuddets og skolens verden, og ikke mindst at give barnet en følelse af at høre til.

Hvad bygger rammen på?

Rammen for sammenhængende overgange tager afsæt i følgende:

- Dagtilbudsloven §3a, stk. 3:
Kommunalbestyrelsen skal som led i fastsættelsen af rammer efter stk. 2 og med henblik på at skabe sammenhæng i børns liv og kontinuitet i overgangen mellem

tilbud fastsætte retningslinjer om

1) samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen,

2) samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder sundhedsplejen og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), og

3) videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgange fra sundhedsplejen til dagtilbud og fra dagtilbud til skolefritidsordning eller fritidshjem og skole.

- Dagtilbudsloven § 7, stk. 5:

Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud.

- Dagtilbudsloven §8, stk. 6:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

- Sammenhængende børne-, unge- og familiepolitik for Tønder Kommune
- Forskning ved Inge Schoug Larsen, Cand. Psych.: "Sammenhængende læringsmiljøer og overgange"

Fælles redskaber

Dagtilbud og skole i Tønder Kommune har implementeret fælles redskaber, som med fordel kan understøtte den sammenhængende overgang.

De fælles redskaber er:

- Fælles kommunikationsplatform (AULA)
- Uddannelse til alle (samtaleark)
- Overleveringsmøder i forhold til børn i udsatte positioner

Ud over de fælles redskaber er Kompetencehjulet fuldt ud implementeret på dagtilbudsområdet. Kompetencehjulet er et digitalt redskab, som anvendes til observation, vurdering og tidlig indsats ift. 0-6 årige børn. Kompetencehjulet giver viden og data vedr. det enkelte barns udvikling og understøtter udviklingen af kvaliteten i pædagogiske praksis. Derudover anvendes Kompetencehjulet ved overgange til og mellem dagtilbud og i begrænset omfang i overgangen fra børnehave til skole.

Pr. 1. januar 2023 understøtter Kompetencehjulet overgangen fra hjem til dagtilbud.

Sundhedsplejen varetager udarbejdelsen af et TOM-Kompetencehjul (tidlig opsporingsmodel) på et udviklingsbesøg i hjemmet, som afholdes ved barnets 8-10 måneders alder. Når Kompetencehjulet er udarbejdet, videresendes dette til den modtagende dagpleje eller småbørnsgruppe.

Tværfaglige samarbejdspartnere

I Tønder Kommune vægtes den tidlige indsats højt. Ved behov understøttes den tidlige indsats og den sammenhængende overgang i samarbejde med tværfaglige samarbejdspartnere fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), Børn og familie samt Sundhedsplejen.

I forhold til den tidlige indsats er Sundhedsplejen et sundhedsfremmende og forebyggende tilbud til alle familier, dvs. både familier, der venter barn og familier, der har småbørn og skolebørn. Sundhedsplejen har en meget tidlig kontakt til familierne og kan ved behov og med samtykke fra forældrene være med til at understøtte den første overgang fra hjem til dagpleje/småbørnsgruppe.

Minimumskrav for overgange

Nedenstående beskrivelser af samarbejdsaftaler betragtes som minimumskrav i forbindelse med overgange til og mellem dagtilbud og skole/SFO.

Der er fleksibilitet i forhold til at udvide indsatsen i de forskellige områder og distrikter.

Overgang fra hjem til dagpleje/småbørnsgruppe

- Sundhedsplejen sikrer, at Kompetencehjulet på det enkelte barn videresendes før overgang til dagplejen/småbørnsgruppe, såfremt dette er udarbejdet. Udarbejdes Kompetencehjulet efter opstart i dagpleje/småbørnsgruppe, eftersendes dette.
- Som udgangspunkt er det forældrene, der tager kontakt til småbørnsgruppen eller dagplejen, når de har modtaget og accepteret tilbuds brevet.
- Forældrene inviteres til opstartsmøde i dagplejen/småbørnsgruppen med formål om at se institutionen/dagplejen, møde personalet, italesætte gensidige forventninger og indgå konkrete aftaler i forhold til barnets opstartsperiode.
- Ved børn og familier i udsatte positioner kontakter sundhedsplejersken med samtykke fra forældrene dagplejen/småbørnsgruppen for nærmere aftale om opstartsmøde, hvor sundhedsplejersken deltager sammen med forældrene. Formålet med opstartsmødet er lig ovenstående formål, dvs. se dagplejen/småbørnsgruppen, møde personalet, forventningsafstemning samt indgå konkrete aftaler i forhold til barnets opstartsperiode.
- Dagplejen/småbørnsgruppen inviterer barn og forældre til en opfølgningssamtale senest 3-6 måneder efter opstart.

Overgang fra dagpleje/småbørnsgruppe til børnehaven

- Dagpleje/småbørnsgruppe sikrer, at Kompetencehjulet på det enkelte barn videresendes før barnets opstart i børnehaven.
- Dagplejeleder og områdeleder sikrer et samarbejde mellem dagplejerne og børnehaverne i de enkelte områder, sådan at der sker kontinuerlige besøg i børnehaverne gennem barnets tid i dagplejen, hvis dette er muligt geografisk.
- Dagplejen er initiativtager til at kontakte relevante børnehaver for kommende besøg i kvartalet før opstart af nye børn til børnehaven.
- Dagplejen/småbørnsgruppen inviterer modtager-børnehave til overleveringsmøder i forhold til børn i udsatte positioner. Tværfaglige samarbejdspartnere inviteres med til mødet, når der er behov for en tidlig koordinerende indsats.
- Dagplejen/småbørnsgruppen sikrer, at indstillinger til PPR, handleplaner m.m. i forhold til børn i udsatte positioner er udarbejdet før overgang til børnehave.
- Forældrene kontakter børnehaven ift. aftale om besøg med formålet om at se de fysiske rammer, møde personalet, italesætte gensidige forventninger og indgå konkrete aftaler i forhold til barnets opstartsperiode.
- Børnehaven inviterer forældrene til en opfølgningssamtale senest 3-6 måneder efter opstart.

Overgang mellem dagtilbud, dvs. fra dagpleje til småbørnegruppe, fra småbørnsgruppe til dagpleje, fra børnehave til børnehave

- Forud for barnets opstart videresendes barnets Kompetencehjul, såfremt dette er udarbejdet.
- Nuværende dagtilbud indhenter samtykke fra forældrene til videregivelse af relevante informationer.
- Dagplejen/småbørnsgruppen inviterer modtager-dagpleje/småbørnsgruppe til overleveringsmøde i forhold til børn i udsatte positioner. Tværfaglige samarbejdspartnere inviteres med til mødet, når der er en tidlig koordinerende indsats.
- I overgangen fra almen dagtilbud til specialtilbud er dagtilbuddet tovholder for processen vedr. indstilling til PPR, handleplaner m.m.
- Almen dagtilbud er initiativtager til et overleveringsmøde med specialtilbud.

Overgang fra børnehave til kommunal skole

- Børnehaven sikrer, at indstillinger til PPR, handleplaner m.m. i forhold til børn i udsatte positioner er udarbejdet før overgang til skole.
- Områdedere og distriktsledere sikrer, at der udarbejdes et årshjul for samarbejdet vedr. overgangen ud fra minimumskravene.
- Skolen afholder informationsmøde for indmeldte skolebørn op til skolestart.
- Børnehaveklasselærer/pædagog kommer på minimum et besøg i den enkelte børnehave i kvartalet før skolestart. Formålet med dette besøg er at følge børnene i deres velkendte og trygge rammer med henblik på at understøtte relationsdannelsen mellem børnehaveklasselærer/pædagog og de kommende skolebørn.
- Den enkelte børnehave inviteres på minimum to besøg i skolen i foråret før skolestart.
- Der afholdes samtale med kommende skolebarn, forældre, pædagog og lærer/pædagog i børnehaveregi op til skolestart. Børnehaven sikrer, at barnets Kompetencehjul fremvises under samtalerne. Skole er initiativtager til at sende forslag til datoer, som koordineres i samarbejde med børnehaven.
- I forhold til børn med særlige behov og børn i udsatte positioner indkalder børnehaven/specialtilbud skolen til statusmøder i efteråret inden skolestart. PPR inviteres med til mødet, når der er en aktiv sag på barnet.
- Børnehaverne videndeler med skolerne om udsættelse af undervisningspligt, såfremt der er samtykke fra forældre.
- Skolerne har en opmærksomhed på, at invitere børnehaverne ind på skolerne til arrangementer eller andet, hvor børnene kan få mulighed for at møde de fysiske rammer tidligt.

Rammen er politisk godkendt, januar 2023.